

Kasstroomover

Het kasstroomoverzicht is een belangrijke bron van financiële informatie. Hoe is de verslaggeving op dit punt? De meeste ondernemingen kiezen voor een andere dan de door de IASB aanbevolen methode. En slechts weinige publiceren een toelichting op hun kasstroomoverzicht.

TEKST KEES BERGWERFF EN CARDI VAN CAPELLE* | BEELD CORBIS/MATTHIAS KULKA

Het kasstroomoverzicht geeft essentiële en additionele informatie over de prestaties van een onderneming. Zo stelt de operationele kasstroom gebruikers in staat om een onderneming te beoordelen op de aflossingscapaciteit, de mogelijkheid om dividend uit te keren, het kunnen voortzetten van de operationele activiteiten en de mogelijkheid om nieuwe investeringen te plegen zonder daarvoor externe financiering te gebruiken. In tegenstelling tot in de ons omringende landen, was het kasstroomoverzicht voor Nederlandse ondernemingen lange tijd niet verplicht. Sinds het van kracht worden van een richtlijn van de Raad voor de Jaarverslaggeving in 1996 moeten grote rechtspersonen echter wel zo'n overzicht in hun jaarrekening opnemen. Bij de herziening van RJ 360 'Het Kasstroomoverzicht' in 2004 is dit vanaf boekjaar 2005 uitgebreid naar alle grote en middelgrote rechtspersonen. Beursgenoteerde rechtspersonen vallen met hun verslaggeving onder de International Financial Reporting Standards (IFRS), die het kasstroomoverzicht eveneens verplicht stellen.

EERDER ONDERZOEK

De afgelopen jaren is van diverse kanten

onderzoek gedaan naar het gebruik van het kasstroomoverzicht in Nederland. Uit onderzoek gepubliceerd in de bundel *Het jaar 1997 verslagen*, bleek dat - hoewel toen nog niet verplicht - ook in 1996 alle onderzochte ondernemingen wel een vorm van het kasstroomoverzicht in hun financiële verslagen hadden opgenomen. Tevens bleek dat negentig procent van die ondernemingen dit overzicht opstelden op basis van de indirecte methode (*zie kader*) en dat de post (betaald) dividend binnen elk van de drie soorten kasstromen - operationele, investerings- en financieringsactiviteiten - werd gepresenteerd. Een interessante vraag is of dit inmiddels is gewijzigd. De Autoriteit Financiële Markten (AFM), toezichthouder op de financiële verslaggeving van beursgenoteerde ondernemingen, heeft recenter onderzoek gedaan op dit terrein. In het kader van haar thematische onderzoeken naar specifieke deelgebieden van de financiële verslaggeving, onderzocht de AFM voor de jaarre-

Het kasstroomoverzicht geeft essentiële informatie over de prestaties van een onderneming.

zicht in praktijk

keningen 2006 onder meer de toepassing van IAS 7 (Kasstroomoverzicht). En in haar afsluitende rapportage over het pre-toezicht publiceerde de toezichthouder een aantal voorbeeldvragen die over het kasstroomoverzicht zijn gesteld. Deze betroffen het verwerken van acquisities van deelnemingen en de correctie voor valuta-effecten.

VIER ONDERWERPEN

Al met al genoeg redenen om de verslaggevingspraktijk rond kasstrooinformatie anno 2006 te onderzoeken. Dit onderzoek betrof 65 ondernemingen, genoteerd aan Euronext Amsterdam (AEX, AMX en AScX), en was gericht op vier onderwerpen:

- Toepassing van directe en indirecte methode.
- Verwerking van overnames.
- Verantwoording van betaalde en ontvangen dividend en interest.
- Toelichting op het kasstroomoverzicht.

AANBEVELINGEN EN AFWIJKINGEN

Het merendeel van de ondernemingen kiest nog steeds voor de indirecte methode. Dit ondanks de aanbeveling van de International Accounting Standards Board om de directe methode te hanteren. Een en ander komt overeen met het onderzoek voor Het jaar verslagen uit 1997 en een internationaal onderzoek van KPMG uit 2006. In vijf van de 52 jaarrekeningen waarin een overname plaatsvond, bleek dat de geldmiddelen in de post overnamesom in het kasstroom-

overzicht waren begrepen. Opmerkelijk, aangezien IAS 7.42 het volgende voorschrijft: "Het totaalbedrag van de betaalde of ontvangen geldmiddelen als koopsom of verkoopopbrengst wordt in het kasstroomoverzicht opgenomen zonder de overgenomen of afgestoten geldmiddelen en kasequivalenten." Ook blijkt de plaats waar de posten 'ontvangen interest en dividend' in het kasstroomoverzicht worden verwerkt,

Directe of indirecte methode

De operationele kasstroom kan worden gepresenteerd volgens de directe of indirecte methode. Bij de directe methode worden bruto kasontvangsten en bruto kasuitgaven getoond, terwijl bij de indirecte methode het resultaat uit de winst-en-verliesrekening wordt aangepast om zo de operationele kasstroom te kunnen bepalen. De directe methode is theoretisch de meest zuivere voor de presentatie van kasstromen uit bedrijfsactiviteiten.

Kasstroomoverzicht

- Een kasstroomoverzicht betreft een overzicht van de geldmiddelen die in de verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en het gebruik dat daarvan is gemaakt.
- Kasstromen moeten worden gerubriceerd naar activiteit: operationele, investerings- en financieringsactiviteiten.
- Een kasstroomoverzicht geeft inzicht in de financiering van de activiteiten van de rechtspersoon, de liquiditeit, de solvabiliteit, de kwaliteit van het behaalde resultaat en het vermogen om geldstromen in de toekomst te kunnen genereren.

nogal uiteen te lopen. Dit geldt in mindere mate voor de post 'betaalde interest en dividend'. Het internationale onderzoek van KPMG liet hetzelfde zien.

Opmerkelijk is dat Nederlandse ondernemingen in 62 procent van de gevallen ontvangen dividend beschouwen als een investeringskasstroom, terwijl internationale ondernemingen deze post in 66 procent van de gevallen aanmerken als een operationele kasstroom. De verklaring voor dit verschil zou kunnen zijn dat bij het internationale onderzoek van KPMG ook financiële instellingen zijn betrokken, anders dan in ons onderzoek. Financiële instellingen zullen gezien hun kernactiviteit logischerwijs geneigd zijn om ontvangen dividend eerder te beschouwen als een operationele kasstroom.

TOELICHTING

Ten slotte blijkt dat nog zeer weinig ondernemingen een toelichting op het kasstroomoverzicht opnemen, ondanks het grote belang van dit overzicht. Een dergelijke toelichting is weliswaar niet verplicht, maar kan gebruikers van de jaarrekening wel helpen om het kasstroomoverzicht beter te begrijpen en is daarom zeker van belang. □

NOOT

* Cardi van Capelle is vaktechnisch projectleider bij de Raad voor de Jaarverslaggeving. Kees Bergwerff is partner bij KPMG en voorzitter van de Commissie Jaarverslaggeving. Voor het gehele onderzoek, alsmede een aantal best practices, zie recent verschenen bundel 'Het jaar 2006 verslagen'.